INDEKS 1072

EZGU FIKR, EZGU SO'Z, EZGU AMAL!

ILM SARCHASHMALARI

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETINING
ILMIY-METODIK JURNALI

ISSN 2010-6246
9 772010 624002
2020–5

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

ILM SARCHASHMALARI

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasining FILOLOGIYA, FALSAFA, FIZIKA-MATEMATIKA hamda PEDAGOGIKA fanlari bo‘yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrdir.

5.2020

научно-методический журнал
Издаётся с 2001 года

Urganch – 2020

“ILM SARCHASHMALARI” ilmiy-metodik jurnal
Bosh muharrirdotsent**Ro‘zimboy YO‘LDOSHEV**

	TAHRIR HAY’ATI:
JURNAL 2001-YILDAN CHIQA BOSHLAGAN **JURNAL OYDA BIR MARTA NASHR QILINADI** **2020 5(155)**	**ABDULLAYEV Bahrom,** fizika-matematika fanlari doktori, **ABDULLAYEV Ikrom,** biologiya fanlari doktori, professor, **ABDULLAYEV Ilyos**, iqtisod fanlari doktori, **ABDULLAYEV Ravshanbek,** tibbiyot fanlari doktori, professor, **ABDULLAYEV O‘tkir,** tarix fanlari doktori, **ANNAMURATOVA Svetlana,** pedagogika fanlari doktori, professor, **ALEUOV O‘serboy,** pedagogika fanlari doktori, professor, **BOBOJONOV Bozorboy,** fizika-matematika fanlari doktori, **BERDIMUROTOVA Alima,** falsafa fanlari doktori, professor, **DAVLETOV Sanjarbek,** tarix fanlari doktori, **DO‘SCHONOV Tangribergan,** iqtisod fanlari doktori, professor, **HAJIYEVA Maqsuda,** falsafa fanlari doktori, **IBRAGIMOV Zafar,** fizika-matematika fanlari nomzodi, **IMOMQULOV Sevdiyor,** fizika-matematika fanlari doktori, **JO‘RAYEV Mamatqul,** filologiya fanlari doktori, professor, **JUMANIYAZOV Maqsud,** texnika fanlari doktori, professor, **JUMANIYOZOV Otaboy,** filologiya fanlari nomzodi, professor, **KALANDAROV Aybek,** filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (mas’ul kotib), **NAVRUZOV Qurolboy,** fizika-matematika fanlari doktori, professor, **OLLAMOV Yarash,** yuriduk fanlari nomzodi, dotsent, **OTAMURODOV Sa’dulla,** falsafa fanlari doktori, professor, **PRIMOV Azamat,** filologiya fanlari nomzodi, dotsent, **QUTLIYEV Uchqun,** fizika-matematika fanlari doktori, professor, **RO‘ZIMBOYEV Safarboy,** filologiya fanlari doktori, professor, **RO‘ZIYEV Erkinboy,** pedagogika fanlari doktori, professor, **SADULLAYEV Azimboy,** fizika-matematika fanlari doktori, akademik, **SAGDULLAYEV Anatoliy,** tarix fanlari doktori, professor, **SALAYEV San’atbek,** iqtisod fanlari doktori, professor, **SATIPOV G‘oipnazar,** qishloq xo‘jalik fanlari doktori, professor, **XODJANIYOZOV Sardor,** pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (bosh muharrir o‘rinbosari), **YOQUBOV Jamoliddin,** filologiya fanlari doktori, professor, **O‘ROZBOYEV Abdulla,** filologiya fanlari doktori, **O‘ROZBOYEV G‘ayrat,** fizika-matematika fanlari doktori, **G‘AYIPOV Dilshod,** filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

MUASSIS:Urganch davlat universiteti. Jurnal O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligiXorazm viloyat boshqarmasida 2011-yil 23-dekabrda ro‘yxatdan o‘tgan.Guvohnoma №13-020.

қўллаш борасида “Портлаш техникаси тайёргарлиги” цикли мутахассислари томонидан тингловчиларнинг мукаммал тайёргарликдан ўтишига эътибор қаратилади.

Ҳозирги шиддат билан такомиллашиб бораётган халқаро терроризм ва экстремизмнинг кўринишлари, айниқса, портловчи моддалар ва портлатиш қурилмаларини қўллаб содир этилаётган террорчилик-қўпорувчилик ҳаракатларининг олдини олиш, бартараф этишда ушбу тизим мутахассисларидан юксак касбий билим ва бой амалий тажриба талаб этилишини эътиборга олган ҳолда, Марказнинг “Махсус техник тайёргарлик ва махсус вазифалар бажарилишини мониторинг қилиш” цикли мутахассислари томонидан портлаш хавфи бўлган предметларни қўллаб содир этилган террорчилик-қўпорувчилик ва бошқа жиноий ҳаракатлар доимий мониторинг ва таҳлил қилиб борилмоқда ва ушбу мониторинг натижалари асосида махсус ўқув-услубий ва амалий қўлланмалар, шарҳлар тайёрлаш ишларини амалга ошириш йўлга қўйилган бўлиб, ўқув жараёнига татбиқ этилган.[1] Шунингдек, Марказда турли хил портлаш хавфи бўлган предметлар, уларни ишга тушириш усуллари бўйича ягона ахборот-маълумотлар электрон базасини шакллантириш ва юритиш ишлари бошлаб юборилган.

Марказ цикллари ва бўлимларида хизмат олиб борадиган ходимлар педагогик фаолият билан шуғулланибгина қолмай, балки амалий тажрибасини мунтазам бойитиб бориш мақсадида оммавий ва бошқа тадбирларни ўтказишда жамоат хавфсизлигини таъминлаш бўйича тадбирларда бевосита иштирок этиб, Бошқарма бўлинмаларига амалий ёрдам кўрсатиб келмоқда, бу эса ўқув жараёни билан амалиётнинг чамбарчас боғлиқликда бўлишини, назария ва амалиёт уйғунлигини таъминлаб бермоқда.

Махсус техник тайёргарлиги ва махсус вазифалар бажарилишини мониторинг қилиш цикли мутахассислари томонидан турли принципда ҳаракатга келадиган портлаш хавфи бўлган предметларни, уларни зарарсизлаштириш ва йўқ қилиш усулларини, шу жумладан, хизмат-қидирув итларини қўллаган ҳолда, махсус операцияларни ўтказиш услубларини моделлаштириш ишларига алоҳида эътибор қаратилган. Шунингдек, ички ишлар органларининг кинология бўлинмалари фаолияти самарадорлигини баҳолаш мезонлари ва мониторингини юритиш натижаларига кўра хизмат самарадорлигини ошириш юзасидан таклиф ва тавсиялар тайёрланиши кўзда тутилган.

Гиёҳвандлик воситалари, портловчи моддалар, ўқотар қуроллар, ўқ-дориларни ноқонуний муомалада бўлишига қарши курашиш, из-қидирув фаолияти, жиноятчиларни ушлаш ва зарарсизлантириш бўйича малакали мутахассис-кинологлар ва хизмат итларини тайёрлаш борасида Россия, Белоруссия, Латвия ва Корея давлатларининг илғор тажрибалари асосида ўқув жараёнини модулли тизим асосида ташкил этиш бўйича “Кинологик тайёргарлик” цикли томонидан ўқув-услубий ишлар олиб борилмоқда. Бу борада Марказда фаолият кўрсатувчи хизмат итлари питомниги ва ветеринария таъминлаш бўлими мутахассислари томонидан ўргатишнинг турли усулларини қўллаш мумкин бўлган хизмат итларини етиштириш ва парваришлаш учун наслчилик тизимини самарали ташкил этиш борасида ҳам янги ёндашувлар амалга оширилиши кўзда тутилган.

Буларнинг барчаси замирида махсус операцияларни ўтказиш, сапёрлик иши, портлаш техникаси ва кинология йўналишлари бўйича мутахассис ходимларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишнинг самарали тизимини шакллантириш кўзда тутилади.

Atajanova Rabbina Raximovna (TVCHDPI Tasviriy san’at kafedrasi o‘qituvchisi, e-mail: hojiyev_rasulbek@umail.uz)

BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARINING TASVIRIY SAN’AT FANIDAN KREATIV FIKRLASHLARINI SHAKLLANTIRISHDA ISH DAFTARNING AHAMIYATI

Annotatsiya. *Ushbu maqolada boshlang‘ich sinflarda tasviriy san’at darslari samaradorligini oshirishda ish daftarning mazmun-mohiyati haqida metodik tavsiyalar keltirib o‘tilgan. Mazkur imkoniyatlardan unumli foydalanish uchun, birinchi navbatda, fanning mazmunini o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda, ular uchun qiziqarli tarzda tuzilishiga alohida e’tibor qaratilgan.*

Аннотация. *В статье приводятся методические рекомендации о важности содержания рабочей тетради для повышения эффективности занятий по изобразительному искусству в начальных классах. Чтобы эффективно использовать эти возможности, основное внимания уделя-*

[1] Джураев А.К., Аҳмедов О.Т., Эшмурзаев Й.Ш. Портлаш техникаси асослари (1-қисм). Ўқув қўлланма, Т., Ўзбекистон Республикаси ИИВ академияси, 2019, 60-бет.

ется тому,чтобы содержание предмета было интересным для ученика с учётом их возраста.

Annotation. *This article provides guidelines on the importance of maintaining a workbook to enhance the effectiveness of visual arts classes in primary school. In order to effectively use these oppor-tunities, the main attention is paid to ensure that the content of the subject is interesting for the student, taking into account their age.*

Kalit so‘zlar: *ish daftari, o‘qituvchi, o‘quvchi, rasm, tasviriy san’at, metod, tassavur, hayolot, texnologiya.*

Ключевые слова: *рабочая тетрадь, учитель, ученик, живопись, изобразительное искусство, метод, фантазия, воображение, техника.*

Key words: *workbook, teacher, student, painting, art, method, fantasy, imagination, technology.*

O‘zbekiston Respublikasida ta’lim tizimini takomillashtirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlarda mutaxassislarning yangi avlodini shakllantirish vazifalari belgilangan.

Yurtimizda boshlang‘ich ta’limga katta e’tibor qaratilmoqda. Barchamizga ma’lumki, komil insonni shakllantirishning poydevori – bu boshlang‘ich ta’limdir. Sababi, hali ongi to‘liq shakllanmagan, hayot va jamiyat tushunchalaridan ancha yiroq bo‘lgan, oq-u qorani, yaxshi-yomonning farqini bilmaydigan, dunyoni faqat yaxshilikdan iborat deb biluvchi murg‘ak qalbli insonlar ilk bora ilmlar maskani – maktabga qadam tashlaganda ular uchun butunlay notanish bo‘lgan olamga duch keladi. Ushbu boshlang‘ich davrida olgan bilimlari, ta’lim-tarbiyalari, tanlangan yo‘llari kelajagini belgilaydi. Kelajagimizning porloq bo‘lishi, yurtimizga xizmat qiluvchi, ajdodlarimizga munosib voris bo‘lish – bularning barchasi boshlang‘ich ta’limda shakllanadi. Shu sababli uzoqni ko‘zlagan holda, bizning O‘zbekistonda ham umumiy ta’lim tizimiga, ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim tizimiga juda katta e’tibor qaratilmoqda.

Ushbu ta’lim tizimining taraqqiy etishi, rivojlanishi uchun jahon talablariga javob bera oladigan darajada shart-sharoitlar yaratilmoqda. Boshlang‘ich ta’lim sohasining o‘ziga oid qonunlari, qaror-farmoyishlari, tavsiyalari qabul qilinib, ularning yurtimiz ilm maskanlari bo‘ylab amal qilinishi nazorat qilinib bormoqda. Shu asosga ko‘ra, boshlang‘ich sinflarda o‘quvchilarning umummadaniy va axloqiy ko‘nikmalari, dastlabki savodxonlik malakalari, albatta, kichik yoshdagi o‘quvchilarni ta’lim olish sifati va estetik didlarini shakllantirish lozim. Sababi, ayni paytda, tabiat, atrof-muhitning hozirgi holati o‘simlik, hayvonot dunyosining yo‘qolib borayotgan go‘zalliklarini saqlab qolish bo‘yicha muammolar paydo bo‘ldi. Bu ham o‘sib kelayotgan yosh avlodni ma’naviy-estetik tarbiyalash zimmasiga yuklatilgan. O‘quvchilarga tabiat vositalari bilan ekologiya va unga ma’naviy-axloqiy munosabatda bo‘lish orqali estetik tarbiya berish favqulodda dolzarb muammo bo‘lib, u o‘zining muayyan ilmiy-pedagogik yechimini taqozo etmoqda. Shu sababli bu muammoni hal etish borasida birmuncha ishlar amalga oshirilgan.

Hozirgi kunda umumiy o‘rta ta’lim maktablaridagi tasviriy san’at fanini o‘qitishda ko‘p hollarda o‘quvchilarning ijodiy imkoniyatlarini rivojlantirmaydigan, ularda axborot bilan ishlash va undagi asosiy mazmunni aniqlash, tahlil qilish va bir tizimga keltirish malakalari shakllanishiga ko‘maklashmaydigan ta’limning reproduktiv metodlaridan keng foydalanilmoqda. Zamonaviy mutaxassisdan esa faqat o‘z sohasining bilimdoni va shu yo‘nalishdagi axborotlarni egallaganlik bilan bir qatorda, ulardan har xil kasbiy vaziyatlar yuzaga kelganda o‘rinli foydalana bilish ham talab qilinadi.[1]

Umumta’lim maktablaridagi mehnat ta’limi darslari bilan bir qatorda, tasviriy san’at fani ham o‘quvchilarni kasbga yo‘naltirish hamda ularning estetik va ma’naviy bilimlarini shakllantirish va rivojlantirishda juda katta imkoniyatlarga ega. Tasviriy san’at darslarida ushbu imkoniyatlardan unumli foydalanish uchun, birinchi navbatda, fanning mazmunini o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda, ular uchun qiziqarli tarzda tuzilishiga alohida e’tibor qaratish kerak. Bularni amalga oshirish uchun mavzularni yoritishda, o‘quvchilar bajaradigan tasviriy mashqlar va topshiriqlarni tuzishda hozirgacha shakllanib, dogmatik ko‘rinishga kelib qolgan qoliplardan voz kechib (tashqariga chiqib), noan’anaviy usullardan, o‘quvchilarning qiziqishlari va ijodkorliklarini oshiradigan uslublarni izlashimizga to‘g‘ri keladi. Tasviriy san’at fanining xususiyatiga ko‘ra, bunday uslublardan, tasviriy mashq va topshiriqlardan foydalanishimiz uchun katta imkoniyatlar maydoni mavjud. Lekin shularga qaramasdan, hozirgacha nashrdan chiqarib turilgan darsliklardagi ma’lumotlar, asosan, qisqacha mazmunda yoritish hamda rasm chizishning sodda usullarini bayon qilish ko‘rinishidan nariga o‘tilmayapti.

Umumiy o‘rta ta’lim maktablarida tasviriy san’at fanini o‘qitish muhim ahamiyat kasb etadi.

---

[1] Sh.Mirziyoyev. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. T., “O‘zbekiston”, 2017, 592-bet.

O‘quvchi rasm chizar ekan, uning tasavvur qilish qobilayti shakillanadi va rivojlanadi. Ularning go‘zallikka, nafosatga bo‘lgan e’tibori kuchayadi. Bu borada tavsiya qilinayotgan ish daftarlar muhim rol o‘ynaydi. O‘quvchilar oddiy rasm daftarda rasm chizishdan ko‘ra, ish daftarda rasm chizish birmuncha oson tuyiladi. Chunki unda metodik yordamlar, tavsiyalr mavjud. O‘quvchida oq qog‘ozga rasm solish qiyinchilik tug‘diradi, ularda qo‘rquv bo‘ladi. Ularga ozgina metodik yordam ko‘rastilsa, uni davom qildirishga qiynalishmaydi.

O‘qituvchining ham vaqti tejaladi. 45 daqiqa davomida o‘qituvchi o‘quvchi bilan individual ishlashga vaqt yetmaydi, shu o‘rinda, ish daftari qo‘l keladi. Ish daftarda bolalar faqatgina rasm chizibgina qolmay, ular turli topshiriqlar, boshqotirmalarni ishlashadi, ular orqali o‘quvchilarning tasavvur qilish qobilyati, fikrlash doirasi kengayadi va vizula eslab qolish xotirasi kuchayadi. Savollarga javob yozishar ekan ham amaliy, ham nazariy bilimlarini mustahkamlashadi. Shu o‘rinda, “Ish daftar nima u?” degan savol tug`iladi.

Ish daftar– o‘quv adabiyotida alohida vosita bo‘lib, o‘quvchining o‘quv bilim darajasini tezlashtirishga yo‘naltirilgan uslubiy qo‘llanma hisoblanadi. Bu zamonaviy o‘quv qo‘llanma vositasi bo‘lib, didaktik prinsiplardan iborat va shu yo‘l bilan mustaqil ravishda o‘quv predmetini va kasbiy modulni sinfda va uyda sharoitida ishlatish mumkin. Shuningdek, amaliy mahorat va ko‘nikmalarni shakllantirishda, predmetlar va modullar bo‘yicha oraliq so‘rovga tayyorlanishga yordam beradi.[1]

Ish daftar – o‘quv qo‘llanma hisoblanib, u asosiy qismlardan iborat va ma’lum bir fanni o‘zlashtirishda o‘quvchiga yaqindan yordam beradi. Ish daftar didaktik materiallar bilan boyitilganda, ta’lim sohasida o‘quv jarayonini jadallashtiradi. O‘quvchilarning o‘z ustida mustaqil ishlashni tashkil qilish jarayonida ish daftar bilan ishlash texnologiyasi o‘zgaradi. Ish daftar o‘zining tarkibi, konstruktiv tuzilmasi, topshiriqlari, savollari va manbalari bilan “mualliflik” va “ijodkorlik” tomon yo‘naltiriladi. Yodlab olish va esda qolganlarni takrorlash o‘rniga o‘quvchi o‘z bilimini mustaqil ravishda kengaytirishga olib keladi. Ish daftarni yaratish jarayonida uning o‘ziga xos xususiyatlariga e’tibor berish kerak.

Shunday qilib, ish daftar yordamida o‘qituvchi yangi o‘quv axborot qilish darsida nazorat ishini olib borib, o‘quvchilarda uchragan xatolarni to‘g‘rilab, bajarilgan ish natijasini aytib o‘tadi. O‘quvchilar ish daftar varaqini to‘ldirish payti bo‘lganda, o‘qituvchi berilgan topshiriqni nazorat qiladi. Ma’lumki, ish daftarning varaqlari bir xil bo‘lganligi sababli, o‘qituvchi darrov nazoratni natijasini aniqlab, u yoki bu o‘quvchi qilgan xatoni, berilgan topshiriq natijalarini to‘g‘riligini aniqlaydi va shu tartibda sinfdagi hamma o‘quvchini bilimini nazorat qilish qiyin, lekin o‘qish sifati past bo‘lgan o‘quvchilarni bilimini nazorat qilsa bo‘ladi. Demak, ish daftar o‘quv adabiyotida yangi ta’lim vositasi bo‘lib, innovatsion texnologiyani bir butun qilib birlashtiribgina qolmay, nazariy va amaliy ta’limga ko‘rinish beradi.

Шарипова Диляра Джуманиязовна (доктор педагогических наук, профессор Ташкентского государственного педагогического института),
Рузметова Новваль Вахабджановна (старший преподаватель Ташкентского института текстильной и легкой промышленности)

РОЛЬ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ

Аннотация. *Мақолада олий ўқув юртларидаги мутахассисларни тайёрлашда ижтимоий-маданий компетенциянинг роли ва аҳамияти очиб берилмоқда. Учинчи авлод замонавий таълим стандартларининг таҳлили ўтказилмоқда, улар томонидан профессионал кадрларни тўлақонли тайёрлашда компетенциянинг зарур шарти этиб баҳоланиши тадқиқ қилинмоқда. олий ўқув юртларидаги таълим жараёнини гуманизациялаш ва гуманитаризациялашнинг муҳимлиги асослантирилмоқда.*

Аннотация. *В статье раскрывается роль и значение социокультурной компетенции в подготовке специалистов в вузах. Анализируются современные образовательные стандарты третьего поколения, определяющие компетенцию как необходимое условие формирования полноценных профессиональных кадров. Обосновывается важность гуманизации и гуманитаризации образовательного процесса в вузах.*

Annotation. *In the article, there has been analyzed the role and meaning of sociocultural competence in preparing specialists for higher education. There is considered modern education standards of*

[1]Е.А.Вержинская. Методические рекомендации “Создание рабочей тетради по дисциплине”. 2009 год. ГБОУ СПО Оренбургский государственный колледж.

MUNDARIJA

MATEMATIKA

Хужаев Лочин Хусанович, Янгибоев Зойир Шобердиевич. Обратная задача пороупругости для слоистой среды..3

BIOLOGIYA

Xudaybergan Bekchanov, Intizor Avazmetova, Mehribon Abdullayeva. Olma kuyasining bioekologik xususiyatlari va unga qarshi kurash choralari...10
Абдурахимов Умарбек Курбанбаевич, Бабаджанова Сайёра Хушнутовна, Юсупов Хасанбой Рустамович, Салимова Садокат Камоладдин кизи. Биологические и физиологические особенности различных сортов расторопши пятнистой (silybum marianum (l) gaertn.) в почвенно-климатических условиях хорезмской области..14

ГЕОГРАФИЯ

Ҳайитов Ёзил Қосимович, Тошбеков Нурбек Аҳмадович, Эломонов Маъруф Турғунович. Бухоро вилоятидаги чўлланишга боғлиқ айрим муаммолар ва уларнинг ечимлари...15

FALSAFA

Сапаев Ғуломжон Бахтиярович. Шермуҳаммад Муниснинг илмий-педагогик қарашлари ва унинг ёшлар таълим-тарбиясидаги ўрни..18
Sapayev Valisher Odilbek o‘g‘li. Qishloq aholisi ijtimoiy ongi va tafakkuri o‘zgarishining ijtimoiy xususiyatlari...21
Каримов Зафар Атобаевич. Турмуш тарзини соғлом асосга қуриш масалаларининг фалсафий талқини.....24
Амридинова Дилрабо Турсуновна. Шарқ мутафаккирлари комил инсон хусусида..26
Дилмуродов Илҳом. Замонавий халқаро ҳуқуқнинг фалсафий хусусиятлари ва принциплари.........................29
Хожиев Тунис Нуркосимович. Ўзбекистоннинг инновацион модернизация модели истиқболлари...............32

TARIX

Jumaniyozova Mamlakat, Qazaqova Zuhraxon Hamdamovna. XIX asrning oxirida Turkistonda ta’lim tizimi dinamikasi va transformatsiyasi..37

TILSHUNOSLIK

Хашимова Сабоҳат Абдуллаевна. Хитой тилида предикатив сўз туркумларида аффиксация.......................41
Якубов Жамолиддин, Рўзметов Ҳамиджон. Коммуникатив тилшуносликда нутқий акт турларининг лексик, семантик ва синтактик хусусиятлари...55
Қўшоқова Барнохон Йўлдошевна. Ўзбек тилида исломий религионимлар тараққиёти масаласи.................60
Халиллаев Адилбек. Испан тилида “Мардлик” концептининг когнитив хусусиятлари..................................63

ADABIYOTSHUNOSLIK

Абдуллаев Ҳамдам, Отамуратова Муййба. Эркин Самандар адабий портретига чизгилар...........................67
Рахимова Шоира Атабековна. “Давлатёрбек” достонида муболаға ва сажъ санъати.......................................70
Қурбонова Нодира Розиқовна. Нореал дунё тасвирланган асарларда муаллиф образи.................................72

PEDAGOGIKA

Отамуродов Ғолибжон Рўзимуродович. Малака ошириш жараёнида раҳбар кадрлар бошқарув компетентлигини ривожлантиришнинг интеграллашган ахборот-методик тизимлари...76
Ollaberganova Sanobar, Boltayeva Nafosat. Boshlangich sinf o‘qish darslarida innovatsion texnologiyalardan foydalanishning usul va yo‘llari...78
Masharipov Farhod, Matvapayev Aziz, Abdullayeva O‘g‘iloy. Yillik tayyorgarlik davrida sportchilarning mashg‘ulot jarayonini rejalashtirish...80
Исмаилова Барно. Талабаларнинг инглиз тилидаги ўқув материалини ўзлаштиришларида қўлланиладиган методлар..85
Тожиев Илҳом Ибраимович, Қушмуродова Нуржаҳон Ибодуллаевна. Чизиқли программалаштириш масалаларини ечишда амалий пакетлардан фойдаланиш...87
Иминов Бегзод Бегижанович. Кадрлар тайёрлашнинг маданий алоқалардаги муносабати............................93
Jumaniyozova Muhabbat Xo‘sinovna, Abdullayeva Adolat Davronovna. Boshlang‘ich ta’limda didaktik materiallardan foydalanishning nazariy-metodik jihatlari...96

Норбоева Сарвиноз. Талабалар маънавий компетентлигини ривожлантиришга доир тарбиявий тадбирларни лойиҳалаш ва режалаштириш.........99
Ахмедов Олимжон Турсунбоевич. Махсус хизматлар учун мутахассис ходимларни тайёрлашга замон талаблари асосида ёндашув.........102
Atajanova Rabbina Raximovna. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tasviriy san'at fanidan kreativ fikrlashlarini shakllantirishda ish daftarning ahamiyati.........105
Шарипова Диляра Джуманиязовна, Рузметова Новваль Вахабджановна. Роль социокультурной компетенции в профессиональной подготовке студентов.........107
Abdurahmanova Hilola. Rus tili o'qituvchisining zamonaviy ta'lim muhitidagi o'rni.........110
Тангриберганова Гулора Адамовна. Фактор непрерывности в истории обучения иностранным языкам...112
Ташпулатова Сабоҳат Акбаровна, Джураева Ойша Хайитовна. Роль зеленых биологических картинок в учебном процессе.........115

ILMIY AXBOROT

Маликов Беҳзоджон Қуролович. Давлат хизматини ташкил этишнинг жанубий корея ва сингапур тажрибаси.........118
Уралова Ойсулув. "Оила" тушунчаси ва унинг халқ мақолларидаги ифодаси.........121
Наврузов Сапарбой, Саидова Санобар. Педагог Сухомлинскийнинг "Шодлик" мактаби.........125
Ibaydullayev Temur Gaybullayevich. O'zbek libosi tarixining rivojlanish bosqichlari.........127
Ахатов Лутфилло Караматиллоевич. Жомий илмий мероси талқинида ёшлар тарбияси.........131
Яқубов Фазлиддин Мухитдинович. Спорт қадриятлари – жисмоний тарбия ва спорт мутахассислари тафаккур тарзини ривожлантириш услуби сифатида.........133
Nafasov Doniyor Shernafasovich. Talabalar turistik faoliyatining didaktik tamoyillari va tarbiyaviy-rivojlantiruvchi vazifalari.........136
Анорбоева Ирода Ориповна, Эсонбоева Назира Муродбек қизи. Француз ва ўзбек тилларида такрорий номинация –изчиллик категорияси бирлиги сифатида.........139
Burieva Umida Abdumuminovna. Diskurs analiz tarixi.........142
Исакова Гузалхон Неъматовна. Ёлғон тушунчасининг образли ифодаланишида қанотли сўзларнинг ўрни.........144
Джафарова Дилдора Илхамовна, Қурбонова Гулсара Содиковна. Француз ва ўзбек тилларида мавжуд фразеологик бирликларнинг тарихий воқеаларбилан боғлиқлиги.........147
Xudoyberganov Ravshan Yusupovich, Sultonova Dildora Azamat qizi. Oshiq Erkin ijodida noadabiy qatlam.........149
Ochilova Nilufar O'lmasovna. O'zbek adabiyotida "Ot" obrazi yaratilgan asarlarga xos xususiyatlar.........152
Облокулова Мастура Мизробовна. Байроннинг "Stanzas for music" шеъри услубий хусусиятлари.........154
Сафарова Зилола Толибовна. Худойберди Тўхтабоев ижодида етим бола образи ички кечинмаларининг таҳлили.........157
Нуриддинов Шаҳобиддин Бабаярович. Комил Хоразмий "Девон"и манбаларинингқиёсий таҳлилига доир айрим мулоҳазалар.........162
Ergashova Muhayyo, Mamatqulova Muazzam. A.Oripovning metafora va antitezadan foydalanish mahorati...165
Киличева Меҳринисо Ражабовна. Жаҳон адабиётида ёлғизлик мотиви талқини.........168
Masharipova Yulduz Otaxanovna. Tarjima amaliyotida leksik transformatsiyalarning ahamiyati.........170
Махмараимова Шохиста Тухташевна. Метафора как когнитивная модель и эмоциональный феномен авторской картины мира.........173
Бобокалонов Пулатшох Рамазонович. Значения канонических слов-предложений в духе толерантности.........177
Тян Наталья Викторовна. О методах описания скифо-европейских лексических изоглосс В.И.Абаевым.........180
Рузметов Сурожбек Аллаберганович, Джумабаева Зебо Давронбековна. Об англицизмах в русском и узбекском языках.........183
Мирсагатова Дилором. Этимология продуктивных существительных и способы их образования в английском языке.........186
Татьяна Анатольевна Бушуй. Сфера туризма как одна из ведущих проблем взаимосвязи языка и нации.........191
Masharipova Leninza Axmedjanovna, Mavlonova Hurshida Hudayberganovna, Radjapova Nafisa Muminjanovna. The Notion of Changeability and How the Meanings Can Be Substituted in a Language.........195

MUALLIFLARGA ESLATMA

1. Maqola Times New Roman shriftida yozilishi lozim. Shrift hajmi – 14, qator oralig‘i – 1,5, hoshiya chapda 3 sm., yuqori va pastda 2,5 sm., o‘ngda 1,5 sm. bo‘lishi kerak.
2. Har bir maqolada o‘zbek, rus va ingliz tillarida annotatsiya, kalit so‘zlar bo‘lishi shart.
3. Maqolada muallif(lar)ning ism-familiya va otasining ismi to‘liq yozilishi, muallif ilmiy unvoni va darajasi, telefon raqami, e-maili sarlavhadan oldin ko‘rsatilgan bo‘lishi lozim.
4. Maqola tahrir hay’ati a’zosi taqrizi, kafedra ilmiy seminari tavsiyasi va ekspertlar xulosasi bilan qabul qilinadi. Taqriz hamda ekspert xulosasi elektron shaklda ham qabul qilinadi. Bunda taqriz va ekspert xulosasi faqat kompyuterda rangli skanyer qilingan bo‘lishi kerak.
5. Har bir maqolada muammoning qo‘yilishi, materialning nazariy-metodologik va uslubiy jihatdan puxtaligi, manbalarning ishonchliligi, muammo, xulosa, taklif va tavsiyalarning asosliligiga e’tibor berilishi kerak.
6. Maqolada foydalanilgan asosiy adabiyotlar ro‘yxati keltirilishi lozim.
7. Maqolalar hajmi kamida 0,25 bosma tabaqdan (40000 belgi, probellar bilan bir bosma tabaq hisoblanadi) iborat bo‘lishi kerak.
8. Tahririyatga kelgan qo‘lyozmalar mualliflarga qaytarilmaydi.
9. Tahririyat maqolani qisqartirish va tahrir qilish huquqiga ega.
10. Mualliflar jurnalda e’lon qilinadigan maqolalari uchun Urganch davlat universitetining rivojlantirish jamg‘armasining telegrammda ko‘rsatilgan hisob raqamiga pul o‘tkazishlari mumkin. Jurnalning 1 sahifasi 30000 so‘m.

Urganch davlat universiteti
Manzili: H. Olimjon ko‘chasi, 14-uy.
Tel: (0362) 224-66-01; e-mail: ilmsarchashmalari@umail.uz
Sh/hr: 4001 1086 0334 0179 5010 0079 001
INN: 201651846 OKONX: 92110
Moliya vazirligi g‘aznachiligi
h/r: 2340 2000 3001 0000 1010
Bank: Markaziy bank Toshkent shahar Bosh boshqarmasi XKKM
INN: 201122919 MFO: 00014
To‘lov maqsadi – “Ilm sarchashmalari” jurnaliga maqola uchun

“ILM SARCHASHMALARI”

Urganch davlat universitetining ilmiy-metodik jurnali

Muharrir **Ro‘zimboyYo‘ldoshev**
Texnik muharrir **Sherali Yo‘ldoshev**
Musahhihlar: **Tamara Turumova,**
Aybek Kalandarov
Ushbu songa mas’ul **Sardor Xodjaniyozov**

Terishga berildi: 20.05.2020
Bosishga ruxsat etildi: 30.05.2020.
Ofset qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x841/8.
Rizograf bosma usuli. Tayms garniturasi.
Adadi 150. Buyurtma №. 24
Hisob-nashriyot tabag‘i 20
Shartli bosma tabag‘i 18,6
UrDU bosmaxonasida chop etildi.

Manzil: 220110. Urganch shahri, H.Olimjon ko‘chasi, 14-uy.
Telefon/faks: (0362)-224-66-01;
e-mail: ilmsarchashmalari@umail.uz
ilmsarchashmalari@mail.ru
Veb-sayt: www.ilmsarchashmalari.uz
Telegram: https://t.me/ilmsarchashmalari